

โมเดลธุรกิจโซเชียลเอนเตอร์ไพรซ์ (Social Enterprise) สร้างธุรกิจท่องเที่ยวได้ จากรากฐานของชุมชน

ธุรกิจเพื่อสังคม SE (Social Enterprise) ด้านการท่องเที่ยว

Social Enterprise หมายถึงธุรกิจที่เป็นได้ทั้งประเภทที่หากำไรและไม่หากำไร ยึดถือการตอบแทนประโยชน์สู่สังคมเป็นแนวทางการขับเคลื่อนธุรกิจ ธุรกิจในรูปแบบ Social Enterprise หรือ S.E. นั้นจะเน้นด้านการกระจายรายได้สู่หน่วยผลิตในกลุ่มสังคม คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) ความเป็นธรรม การเอื้อเฟื้อแบ่งปัน (Sharing) และการกระจายข้อมูลข่าวสาร ความรู้และวิทยาการในมวลหมู่สมาชิก และเป็นธุรกิจที่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Innovation) เข้ามาเป็นส่วนประกอบในการลดต้นทุนการผลิตและใช้ทรัพยากรการผลิตต่างๆให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด ธุรกิจในรูปแบบของ Social Enterprise จะ มุ่งที่คุณค่าในตัวมนุษย์แต่ละคนมากกว่าฐานะรายได้ ศักยภาพในการผลิตของมนุษย์แต่ละคนจะถูกนำออกมาใช้งานในฐานะผู้เป็นเจ้าของ หน่วยผลิตของสังคม ดังนั้นในบางครั้งจึงมีการใช้คำว่า Social Entrepreneur เพื่อสื่อความหมายของลักษณะธุรกิจของ Social Enterprise ให้เห็นภาพชัดเจนมากยิ่งขึ้น Social Enterprise ไม่ได้เป็นแนวคิดที่เพิ่งใหม่ในประเทศไทย หากแต่เป็นการเอาแนวคิดระบบเศรษฐกิจในรูปแบบสหกรณ์ตามโครงการพระราชดำริมา ประยุกต์ให้เข้ากับการบริหารธุรกิจเอกชนทั้งในส่วนที่หากำไรและไม่หากำไร ยึดแนวทางด้านการพัฒนาสังคมซึ่งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมเป็นหลักในการ ดำเนินธุรกิจ

ที่มา : <https://bchomeless.com/benefits-of-non-profit-social-enterprises-and-how-they-help-the-community/>

ตัวอย่างกิจการเพื่อสังคม

- สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน (Population and Community Development Association : PDA) ก่อตั้งโดยนายมีชัย วีระไวทยะ เมื่อปี 2517
- โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี เป็นโรงพยาบาลของรัฐ ที่ทำการค้นคว้าวิจัย และศึกษาด้านสมุนไพร มีเป้าหมายเพื่อทำให้สมุนไพรเป็นที่ยอมรับของสังคมในวงกว้างจนสามารถใช้เป็นยาทดแทนยาจากต่างประเทศ
- โรงเรียนรุ่งอรุณ เป็นโรงเรียนเอกชนที่ได้รับการรับรองในปี พ.ศ. 2540 เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมปลาย มีพระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) เป็นที่ปรึกษาสูงสุด และมี ศ.นพ. ประเวศ วะสี เป็นประธานคณะกรรมการมูลนิธิโรงเรียน การเรียนการสอนของโรงเรียนเน้นการเรียนรู้อย่างแบบองค์รวมโดยมีแนวทางพุทธศาสนาและธรรมชาติเป็นธรรมชาติเป็นพื้นฐานให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
- บริษัท ป่าใหญ่ครีเอชั่น จำกัด เป็นบริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์เช่น รายการความรู้คือประทับใจ รายการทุ่งแสงตะวัน ฯ
- บริษัท ร่วมทุนชนบท จำกัด (Rural Capital Partners Co.,Ltd) เป็นกิจการที่ทำการลงทุนกับกิจการและโครงการในชนบททั่วประเทศ ซึ่งมีทั้งรูปแบบการร่วมลงทุน (Venture Capital) และการให้กู้ยืม
- บริษัท โอเพ่นดรีม จำกัด บริษัทพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2551 เน้นการนำเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเพื่อการสร้างนวัตกรรมทางสังคมด้วยรูปแบบธุรกิจการเน้นทำงานกับองค์กรที่ทำประโยชน์เพื่อสังคมเป็นหลัก
- บริษัท ไรต์มีเดีย จำกัด เป็นบริษัทสร้างสื่อประชาสัมพันธ์บนอินเทอร์เน็ต เน้นสร้างผลกระทบต่อสังคมด้วยสื่อใหม่ เป็นผู้ผลิตรายการดูโอคอร์ ซึ่งเป็นรายการข่าวเทคโนโลยีสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต
- ฟ้า เป็นชุมชนออนไลน์ที่ผลิตโดยเครือข่ายสื่อใหม่สร้างสรรค์ร่วมกับนิตยสารไบโอสโคป นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสื่อทางเลือก ทั้งไทยและต่างประเทศ และให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อเองแบบง่ายๆ รวมไปถึงสัมภาษณ์บุคคลที่น่าสนใจ
- ประชาไท เป็นหนังสือพิมพ์อิสระบนเว็บไซต์ เกิดขึ้นจากการก่อตั้งของคณะบุคคล ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภา นักกิจกรรมสังคม นักวิชาการด้านสื่อมวลชน โดยมาจากการริเริ่มของจอห์น อิงภากรณ์ สมาชิกวุฒิสภา มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการจัดทำเว็บไซต์วารสารข่าวและสาระบบันเทิงสำหรับประชาชนทั่วไป ให้ได้มีมุมมองที่รอบด้านในการติดตามข่าวสาร และเป็นช่องทางการสื่อสารสำหรับประชาชนทุกระดับ ดำเนินการแบบไม่แสวงผลกำไร
- บริษัท สยามอินเทลลิเจนซ์ยูนิค จำกัด เป็นบริษัทที่ให้บริการทำการวิจัยประเด็นทางสังคมสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ

- คิวบิกครีเอทีฟ ริเริ่มขึ้นในปี 2545 โดยนักเรียนมัธยมปลาย ปัจจุบันเป็นองค์กรที่เน้นการพัฒนาเยาวชนไทย ใน 3 มิติสำคัญ ได้แก่ ชีวิต การแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์ มีอาสาสมัครเข้าร่วมทำงานกว่า 100 คน
- บริษัท สยามบ้านดิน จำกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญการออกแบบและสร้างบ้านดินที่เป็นมิตรต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม ดำเนินกิจกรรมภายใต้ อาศรมวงศ์สนิท มูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป
- บริษัท โคโคบอร์ด จำกัด ประกอบธุรกิจไม้อัดจากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและแปรรูป เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ชาวไร่ชาวนาและสร้างงานสร้างอาชีพแก่ชุมชน
- บริษัท ไทยคราฟท์ แฟร์ เทรด จำกัด ก่อตั้งขึ้นในปี 2535 ทำกิจการค้าหัตถกรรมโดยผู้ผลิตในแต่ละชุมชนทั่วประเทศ เน้นการขายที่ราคาเป็นธรรมกับผู้ซื้อและรับซื้อในค่าแรงที่เหมาะสมกับผู้ผลิต เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตัวเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- โรงเรียนอนันตรักษ์การบริบาล ตั้งอยู่ที่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีเป้าหมายที่จะสร้างบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านสุขภาพ เพื่อออกไปช่วยเหลือสังคม

ที่มา : https://web.facebook.com/Tanonghomestay/?_rdc=1&_rdr

โมเดลธุรกิจ Social Enterprises กรณีศึกษาสยามออร์แกนิก

ที่มา : <http://www.setsocialimpact.com/Company/Profile/71>

จากรายงานของเว็บไซต์ กรุงเทพธุรกิจ ได้รายงานได้ว่า “ปีตาชัย เดชไกรศักดิ์” ซีอีโอของบริษัท สยามออร์แกนิก จำกัด ได้พูดถึงเกี่ยวกับปัญหาที่ส่งผลต่อชีวิตชาวนาไทยตลอดหลายปีที่ผ่านมาในขณะที่การแก้ปัญหาของภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกลับยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ แถมยังทำให้หนี้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้นเป็นเท่าทวีด้วยเหตุนี้เองที่กระตุ้นให้ นิสิต MBA อย่างเขา ตัดสินใจเดินสู่นนกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise: SE) โดยลงมือก่อตั้ง “สยามออร์แกนิก” ขึ้น เพื่อมุ่งแก้ปัญหาความยากจนของเกษตรกรไทยเมื่อปี พ.ศ.2554

ด้วยจุดยืนที่ชัดเจนตั้งแต่ต้น คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรรายย่อยในภาคอีสาน โดยใช้ “นวัตกรรม” มาสร้างสินค้าที่ดีต่อสุขภาพของผู้บริโภค เรียกว่า มองครบทั้งมิติ “สังคม” และ “ธุรกิจ” จากปัญหาก่อนใหญ่ของชาวนา คนหนุ่มวิเคราะห์ออกมาเป็น 3 ด้าน คือ เมล็ดพันธุ์ไม่ดี ตลาดไม่แน่นอน และ ผลผลิตต่ำ

ที่มา : <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/657671>

ประการแรกเมล็ดพันธุ์ไม่ดี ต้องแก้ไขโดยการหาเมล็ดพันธุ์ที่ดีไปทดสอบง โดยการเข้าไปหานักวิจัย ผู้พัฒนาพันธุ์ข้าว จนได้พบกับ “ข้าวแจสเบอร์รี่” พันธุ์ข้าวออร์แกนิกที่มีคุณภาพสูง ผลผลิตจากงานวิจัยของ คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่พร้อมเปลี่ยนแปลงข้าวของชาวนาให้องงามขึ้น ด้วยข้าวสายพันธุ์ใหม่ที่ตลาดต้องการ

โจทย์ต่อมาคือความไม่แน่นอนของตลาด ก็จะต้องแก้ไขให้ราคาจับซื้อที่สูงขึ้นโดยสูงกว่าข้าวหอมมะลิถึง 2 เท่าและการันตีรับซื้อข้าวทุกเมล็ด เพื่อจูงใจให้ชาวนามาร่วมเครือข่ายกับพวกเขาให้มากขึ้น ปิดท้ายกับ ผลผลิตต่ำ ก็ไปแก้ปัญหาเรื่องปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย การบริหารจัดการน้ำ ฯลฯ ตลอดจนส่งทีมงานเข้าไปอบรมให้เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ด้านของเกษตรกรทำเพื่อให้ได้ “ผลผลิตดี” มาตอบความต้องการของตลาด โจทย์ต่อมาคือ เรื่อง “ธุรกิจ” ต้องใช้ “การตลาดนำ” ทำสินค้าและบริการที่ดีเป็นที่ต้องการและแข่งขันกับตลาดได้

“ธุรกิจเพื่อสังคม ต้องมาจากฐานความต้องการของตลาด โดยต้องสร้างมูลค่าให้กับผู้บริโภคได้ ไม่ว่าจะสินค้าหรือบริการ ก็ยังมีแค่สองคำ คือ การตลาด และ นวัตกรรม มีสองตัวนี้ดีพอไหม ถ้าคำตอบคือ ไม่ จะอยู่ยากมากในโลกปัจจุบัน และถ้าตอบโจทย์การตลาดไม่ได้ ก็แก้ปัญหาสังคมไม่ได้” ปีตาชัยกล่าว ก่อนยกตัวอย่างการแก้ปัญหาโดยไม่สนตลาดแต่เริ่มจากตัวเกษตรกร เช่น ไปส่งเสริมให้มีการปลูกข้าวหอมมะลิออร์แกนิกกันมากๆ จนผลผลิตเยอะขึ้นปรากฏว่าขายไม่ได้ ขายไม่ออก พอไปเจอคู่แข่งก็รับมือไม่ไหว การแก้ปัญหาสังคมก็สะดุดสุดท้ายก็ “ล่ม” เขาย้ำว่า กิจกรรมเพื่อสังคม ต้องเกิดจากตลาด แล้วค่อยวนกลับมาหาสังคม นั่นคือเหตุผลที่ สยามออร์แกนิก ชัดเจนในความเป็นธุรกิจตั้งแต่ต้น โดยการพัฒนาลินค้าให้ฉีกจากผลิตภัณฑ์ชุมชนต่างๆไป มาอยู่ในรูปลักษณะที่ทันสมัย ได้มาตรฐาน พร้อมยกระดับขึ้นห้างและทำตลาดส่งออก โดยในอนาคตจะเห็นผลิตภัณฑ์ของพวกเขาออร์แกนิกไปเฉิดฉายอยู่ทั้งใน ยุโรป อเมริกาและเอเชีย

นอกจากนี้ยังพัฒนาลินค้าไม่หยุดนิ่ง จากแค่ข้าวออร์แกนิกก็ขยายไปสู่ผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่น ชา เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มเติมโอกาสใหม่ๆ ให้ธุรกิจ โดยที่ยังคงจุดยืนหนึ่งเดียวนั้นคือทุกการแปรรูปโดยจะมีพระเอกเป็น “ข้าว” และใช้วัตถุดิบในประเทศเท่านั้น เพื่อส่งออกศักยภาพความเป็นไทยไปสู่ตลาดโลก ผลจากความมุ่งมั่นที่ค่อยๆสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นไม่ใช่แค่ข้าวหรือชาวนา แต่ยังรวมถึงวิถีชีวิตชุมชน ที่ค่อยๆเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นด้วย

นอกจากนี้นายปีตาชัยยังกล่าวอีกว่า “ผมชื่นชอบคุณสืบ ผมอยากทำอะไรที่มีความหมายกับชีวิตเหมือนท่านนั่นคือ การช่วยเหลือคนอื่นมากกว่าช่วยเหลือตัวเอง เพราะการช่วยคนอื่นนั่นเราจะมีความสุขสำหรับผม การทำงานที่ได้เงินเยอะแต่ไม่มีความสุข ไม่มีประโยชน์ แต่ถ้างานนั้นทำให้เรามีความสุขด้วยและยังได้ช่วยเหลือคนอื่นไปด้วย มันมีความหมายกว่ามาก การได้เห็นชีวิตชาวนาดีขึ้น เห็นผู้บริโภคได้รับสิ่งที่ดี แม้แต่ตัวคนทำอย่างเขาเองก็มีความสุข” ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ “สยามออร์แกนิก” ธุรกิจ Social Enterprises ที่เปลี่ยนชีวิตชาวนาเป็น STARTUP ได้รางวัลระดับโลกคือการได้รางวัลชนะเลิศ โครงการ Chivas The Venture ปีที่ 3

แหล่งที่มา:

เว็บไซต์ คณะสังคมศาสตร์ สำนักงานภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

http://ba.soc.swu.ac.th/index.php?option=com_content&view=article&id=10:what-is-se&catid=10:social-enterprise&Itemid=106

กรุงเทพธุรกิจ : <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/657671>